

İşıqlı sabahlar üçün, parlaq bir gələcək üçün,
çiçəklənən millət üçün, səsi dünyaya yayılacaq bir
gənclik üçün, **düşünərək yaşayanlar üçün**, xoşbəxt bir
ailə üçün, sevincli qəlblər üçün, gülən üzlər üçün,
həyat səhifələrimizi parlaq imza sahiblərinin
qələmi ilə yazmaq üçün

parlaq imzalar

Kitabın sahibi: _____

Oxu tarixi: _____

Ürək ver:     

ATMOSFERƏ UYĞUN MAHNI QOY

NAİQ BABAYEV



Baş redaktor: Toğrul MUSAYEV
Redaktor: Toğrul MUSAYEV
Korrektor: Turac ELDARQIZI
Tərtibatçı: İsmayıl SÜLEYMANLI
Cildin dizaynı: ART©

Naiq Babayev
ATMOSFERƏ UYGUN MAHNI QOY

Bakı, “Parlaq İmzalar” Nəşriyyatı – 2025, 248 səh.

© Naiq Babayev / 2025

© Parlaq İmzalar MMC / 2025

Kitabın bütün hüquqları qorunur. İcazəsiz olaraq hər hansı vasitə ilə nəşri və yayımlanması qadağandır.

Parlaq İmzalar Nəşriyyatı | 150
Yeni İmzalar seriyası | 13



www.parlaqimzalar.az
info@parlaqimzalar.az
  /parlaqimzalar
0559697259 / 0559897259



Mətbəə: “AVE PRINT” MMC
SENTYABR / 2025

Altaya

*Heç vaxt getməməli olduğum
neçə-neçə yerlərə ayaq basdım.*

Roy Byukenen

I

PLAYLIST OĞRUSU

İsti, nəmli bir axşam. Kondisionerlərlə bəzənmiş mərmər üzlüklü qarşıdakı binaya baxıram. Otağın işığını, kompüterin ekranını söndürmüşəm. Pivəmi belə, işıq düşər, butulkası pə-nıldayar deyə pərdə arxasında gizlənib içirəm.

Bina məndən iyirmi metr aralıdır. İşıqlarının çoxu yanır, amma pərdələr sakinləri görməyimə imkan vermir. Balkonlar boşdur, arabir siqaretə çıxanlara diqqət yetirirəm; tərdən yapış-yapış olan bədənlerini sərinlətmək üçün sürətlə tüstü püləyib içəri girirlər. Bir evin pərdələri axıra qədər çəkilməyib. Divanda uzanmış kişinin ayaqları görünür.

Binanı yenidən başdan-başa süzürəm. Üçüncü blok yeddinci mərtəbədə bir mətbəxin işığı yanır. Mebelləri, necə gəldi seçilən, rəng uyumu olmayan kirayə ev mebellərinə oxşayır. Diqqətimi o mətbəxə cəmləyirəm. Orada soyuducunu açıb nəsə götürən, ardınca götürdüklerini – yəqin ki, meyvədir – yuyan qadın hədəfimdə olan insanlardan biridir.

O qadının nə arzuladığını düşünürəm. Kirayədə qalırsa, ev arzulayar. Arzuladığı evdə nəyin olmasını istəyər? Geniş, ürəyincə olan mətbəxdən başqa. Arzuladığı ev onun üçün nə deməkdir?

“Empatiya qur, – deyirəm özümə. – Özünü onun yerinə qoy. O qadınsan artıq. Nə edirsən?”

Meyvə yuyuram, uşaqlarıma, ərimə aparacam. Uşaqların meyvəyə daraşdığını, ərimin alma götürüb seriala baxa-baxa

yediyini görüb ürəyim açılacaq; ailəmi bir arada tutduğumu xatırlayacam. Və bunların hamısı bir mənzildə baş verəcək. Mənim olmayan mənzildə.

Mətbəx işığının sönməsi ilə qadının kimliyindən çıxıram. Eyni anda yan blokun beşinci mərtəbəsində bir evin işığı yanır.

Evinə gələn insan.

İnsan evinə gələndə nə hiss edər, bilmirəm. Səkkiz aydır, evdən çıxmıram.

Ev, yoxsa yaşadığım mənzil?

Səkkiz aydır, çıxmadığım yerə qayıtmıram. Qayıtsam, yaşadığım mənzilə “ev” demək istəyərdim.

Sloqanım hazırdır:

“Evim deyəcəyiniz mənzillər!

Sərfəli ipoteka şərtləri ilə”.

Müştərim şəhər ətrafında yerləşən bir rezidensdir. Həftədə iki dəfə sosial media platformalarında paylaşmaq üçün reklam hazırlamalıyam. Mənsə artıq “ev nədir” onu bilmirəm. Kopirayterlərin, yəqin ki, müəyyən vərdisləri olur, hiss etmədiklərini də yazı bilirlər, mənsə kopirayter deyiləm. Sadə bir reklam mətnini yazmaq üçün gərək özümü saatlarla hədəf kütləmdən birinin yerinə qoyam.

Sloqanı rezidensin gecə çəkilməmiş şəklinin üstünə yazıram. Yaşayış olmadığı üçün mənzillər qaranlıqdır. Bir neçəsini işıqlandırırıram. Qrafik dizayner olmasam da, sadə şeyləri öyrənmişəm. Satış mətnini də yazıb instaqram və quqlda reklama qoyuram. Hədəf kütləm gənc ailələr və ailə qurmaq istəyən gənclərdir. Açar söz: evli.

Butulkanı başıma çəkib masanın üstündəki boş butulkaların yanına qoyuram. Soyuducudan yenisini götürüb vaxt itirmədən kompüterimin arxasına keçirəm. Növbədə əsas

müştərim olan tibb mərkəzinin reklamıdır. Mərkəz bütün tibbi xidmətlər göstərsə də, mənim idarə etdiyim instaqram səhifəsinə girənlər qaraciyər xəstəlikləri üzrə ixtisaslaşmış xəstəxana olduğunu zənn edirlər. Məndən asılı deyil, yazmağın üç yolunu bilirəm: hədəf kütləmin qılığına girmək, öz dərdlərimdən yazmaq və xatirələrimi eşələyib yaşadıklarımın yola çıxmaq. Sirroz haqqında növbəti reklamı hazırlamaq elə də çox vaxtımı almır. Əlimdə pivə butulkası olduğu müddətcə bu mövzuda yaza, dizayn edə, reklamı yaxından tanıdığım alkoqolik hədəf kütləmin qarşısına çıxara bilərəm. Özümü tərifləmək üçün demirəm, təkbəşinə reklam agentliyiəm. İxtisasım digital strategist olsa da, kiçik büdcəli müştərilərlə işləyə-işləyə mətn yazmağı və dizaynı da öyrənmişəm. Düzdür, peşəkar sayılmaram, amma müştəriləri adətən qane edirəm. Kiçik büdcəli müştərilərin istəkləri sadə olur. Sadə istəklərin öhdəsindən gəlməyi, yəqin ki, hamı bacarar. Mənsə hamı kimi deyiləm. Səkkiz aydır bu mənzilə qapanmağımın səbəbi də elə budur:

Öhdəsindən gələ bilmədiyim sadə istəklər.

– Qucaqla məni, – deyirdi, – çəkirəm.

Qucaqlaşmaq heç vaxt dərd olmamışdı, amma şəkil çəkdirməyi Sabina üçün belə sevə bilmədim. Kölgədə çəkilən şəkillərdə də gözlərim qıyıqdır, elə bil günəş düşüb; kefsiz görünürəm.

– Gülümsə, – deyir. – Axırıncıdı, storiyə qoyacam. Yaxşı düşsün.

Gülümsəyirəm, amma gözlərim daha çox qıyılır.

İşdən evə gələndə (həmin vaxtlar ev deyirdim):

– Danış, – deyirdi. – Günün necə keçib? Nə yenilik var?

Candərdi gördüyüm işləri danışanda daha çox sıxılırdım. Yenə də danışırıdım. Sözlərim maşın keçəndə yaranan külək-

dən fərqlənmir, Sabinanın qulağına çatmamış yox olurdu. O, instaqramda nəşə paylaşanda, canlı yayıma çıxanda, ya da sadəcə, gəzişəndə mən divanın mənə aid küncünə çəkilir, onun səhifəsini izləyirdim. İşdə imkan tapanda pleylistlərim arasında dolaşır, evdə eyni suallarla qarşılaşmamaq üçün həmin günkü hisslərimi ifadə edən mahnını axtarırdım. Günümün monoton keçdiyini, müştərilərlə görüşlərdən bezdiyimi demək istəyirdimsə, feysbukda *Robert Maksvellin* “*The simple things*”-ini və ona oxşar mahnılar paylaşırdım. Onun görməyini, başa düşməyini istəyirdim. Bu adətimi bilirdi, xoşu da gəlirdi. Pazl qururduq sanki. Paylaşdığım mahnıya “möh-təşəm”, “yanındayam”, ya “qəmgin” emoji qoyurdu. Emojilər pəzlə tamamlayırdı.

Bitib-tükənməyən xatirə hesabatları zamanı nələri fərqli etsəm, axırı belə olmazdı deyər düşüncəyə kəşf etdim: evliliyimizi qoruyub saxlayan sütunlardan biri idi bu oyun. Səngiyən virus mənim və onun anasını bizdən ayıranda günümün necə keçdiyini soruşmağı dayandırdı, mənə mahnılarıma emoji atmayanda təzəsini paylaşmağı.

Mənim təkçə anam vardı, onun atası sağ olsa da, yola getmirdi, anası yeganə dayağı idi. Analarımız dostlaşmışdılar, tez-tez görüşürdülər. Xəstəliyi hansının hansına yoluxdurduğu vəziyyətləri ağırlaşmamışdan qabaq mübahisə mövzusu olmuşdu, anam öləndə mübahisə etməyi dayandırdıq. İkimizin də dəstəyə ehtiyacı vardı. Mənə yerində deyilən düzgün sözləri tapa bilmirdim.

Sonra hər şey gözümün önündə baş verdi. Divanın küncündə o uzanırdı, qarşısında mən. İnstaqramda canlı yayım açıb izləyiciləri ilə sual-cavab edirdi. Üz-üzə durduğum arvadımın üzünə səssiz rejimdəki telefonumdan baxırdım. Aylardır ancaq

canlı yayımda gülürdü. Saxta profildən izləyirdim onu, “gül-mək sənə yaraşır” rəyini mənim yazdığımı bilməsin deyər.

Kədər pərdəsinin qarşısına gülümsəməsi ilə xoşbəxtlik tülü çəkib deyir:

“Sağ ol, əzizim. Pandemiya, evə qapanma, ölüm qorxusu mənə də təsir edir. Amma çalışıram pozitiv olum. Kənan Rəcəblinin növbəti sualına keçək. Evdən çıxmadan necə fit qalıram? Qidalanma, təbii ki...”

Rəyləri mənim yazdığımı bilmədi, hər gün qabağına çıxan ümidverici reklamları mənim yerləşdirdiyimi də. İnternetdə nələr axtardığını, maraq dairəsini, zövqünü bildiyim istənilən insanın qabağına reklam çıxara bilərəm. Sabinanın internet dünyasına bələd idim. Yutuba hər dəfə girəndə qabağına “Xoşbəxtlik səni unutsa da, sən onu unutma” deyilən şokolad reklamı çıxırdı. İnstagramda isə tez-tez “Xoşbəxtlik qarşınızda!” yazılmış posteri görürdü.

Divanın bir ucunda o, qarşısında mən.

Bəzən yerimdən tərpənmək, birlikdə nəşə etmək istədiyimi ifadə etmək üçün dinamik mahnılar qoyurdum. Başını yel-lədəcəyinə, sonra ayaqları ilə ritm tutacağına, əlimi uzatsam, qalxıb rəqs edəcəyinə ümid edirdim. Bir gün üç, ya dörd belə mahnı qoymuşdum ki, sıxılıb:

– Əvvəllər atmosfərə uyğun mahnı qoya bilirdin, artıq qoya bilmirsən, – dedi.

“Atmosfərə uyğun mahnı”, – dedim içimdə. İlk dəfə idi belə bir ifadə eşidirdim. Heç vaxt nəyəsə uyğun gəlsin deyər mahnı qoymamışdım. Məni ifadə etsin, bəsimdir. Yenə də atmosfərə uyğun (hələ də tam başa düşməmişdim) mahnı axtardım. *Con Koltreynin “In a sentimental mood”*unu qoydum. Divandan qalxdı, yataq otağına keçdi.

Eyni mahnıları dinləməyən cütlüklərin əvvəl-axır ayrılacağını düşündüm.

Kaş ki, düşünməzdim.

Həmin günün səhəri məni tərk etdi. Özü ilə heç nə götürməmişdi. Kosmetika dəsti güzgünün qabağında açıq vəziyyətdə qalmışdı. Gözəllik influenseri olsa da, neçə aydır, canlı yayımlarda belə bəzənmirdi. Gedərkən makiyaj etməsi xətrimə dəydi.

İlk günlərdə onu hər yerdə axtarır, hər tanışdan soruşurdum. Ata evinin, getdiyi gözəllik salonlarının önündə, kafelərdə, “xəbərim yoxdur” deyən rəfiqələrinin məhəllələrində, polis bölmələrində, xəstəxanalarda onu, o olmasa belə, “niyə?” “necə?” suallarına hər hansı bir cavab gözləyirdim. Səhər mehi sərinliyini itirib isti üstümə şığıyanda ancaq o vaxt ayaq üstə durmaqdan, ya boş-boş oturmaqdan yorulmuş bədənimi içimdə yavaş-yavaş itən evə doğru sürüyürdüm. Yata bilmirdim, gözümün önündə şəhər, o şəhərin hansısa bir yerindəki Sabina canlanırdı, bəlkə, köməyə möhtac, bəlkə, həyatında olmadığı üçün məmnun.

Atası boşanma ərizəsini gətirəndə axtarışlarımların sonu da gəldi. Sabinanın ağzından danışan atası deyirdi ki, onu daha axtarmayım, tanışlarını narahat etməyim. “İstəyərək evləndik, xoşluqla boşanaq”.

Boşanandan sonrakı ilkin keyimə vaxtlarında ofisə getməsəm də, işləməyə davam etdim; frilans müştərilərim vardı. İşləmək və içmək günləri keçirməyin, ağrını keyitməyin bildiyim yeganə yoludur. İçməklə iş qabiliyyətimin böyük hissəsini itirsəm də, müştərilərimin istəkləri sadədir, dayanmadan butulka boşaltmaq günümü kompüterin arxasında keçirməyə mane olmur.

Arabir keçmiş iş yoldaşlarım qonaq gəlirdilər, elə bil xəstə ziyarət edirdilər. Özləri ilə siqaret fasiləsi zamanı edilən qeybətləri də gətirirdilər. Onlar danışarkən sakit dayanmağımı yaxşı dinləyici olmağıma yozdular. Dərdlərimi danışmadığımı görəndə dərdimə şərik olmaq üçün öz problemlərini şişirtirdilər. Bir müddət sonra vatsapda hal-əhval tutmağa başladılar. Cavab vermədiyim mesajlardan sonra əlaqələrimiz itdi.

Təkcə pivəm qurtaranda evdən çıxırdım. Yerimək dözülməz idi, qaçmaq, ya ümumiyyətlə hərəkət etməmək istəyirdim. Marketdən pivə və ərzaq alan kimi tez yaşadığım mənzilə qaçırdım. Həmin günlərdə məqsədsiz yaşayırdı, ancaq içirdim. Uşaqlıq dostum Baho mənə məqsədli içməyi öyrətdi.

Onunla yenidən qarşılaşanda pivə zavodunda işləyirdi, vaxtı keçmək üzrə olan və ya keçmiş pivələri geri, zavoda qaytarırdı. Mən marketdən çıxarkən qarşımdakı furqondan bir səs gəlmişdi:

– Pıstt.

Furqona baxanda Bahonu gördüm. Başını pəncərədən çıxarıb gülürdü. Təkcə uşaqlıq dostum deyil, həm də qrup yoldaşım olsa da, illərdir görüşmürdük. Aylardır gülmürdüm də. O gün ilk dəfə yaşadığım yerə gəldi, səhər iş buradan getdi. Sonrakı həftələrdə də vaxtı keçmiş pivələri təhvil alıb zavoda aparanda yolüstü mənə dəyirdi. Demək olar, hər gün, əlində bir yeşik pivə ilə.

Onunla münasibətimizə nə ad qoyum bilmirəm. Bahunun kvant fizikasına və astronomiyaya marağı var. Fərziyyəsinə görə, getdiyi hər yerə digərini dartan, bir-birinə görünməz tələrlə bağlı iki zərrəcik, ayrılıqlarımız qədər qovuşmuşuq.

Eyni hərbi şəhərcikdə doğulmuşduq. Bir-birimizi analarımız şəhərciyin parkında bizi gəzdirəndə tanımışdıq. O vaxtlar

mənim yadımda deyil, amma Baho anasının ona danışdıqlarını xatırlayır. Birlikdə yeriməyə başlayan, dil açan, torpaqda eşələnən iki uşaq idik. İlk dəfə ayrılarda üç yaşıımız olardı. Atasını başqa hərbi hissəyə göndərmişdilər. Eyni şəhər, başqa hərbi şəhərcik. Birinci sinfə hərbcı övladlarının getdiyi eyni məktəbdə başlayanda ilk dəfə qovuşmuşduq. Üçüncü sinifdə isə mən məktəbimi dəyişdim. Hərbcilər tez-tez yer dəyişirlər. Məktəbdən universitetə qədər olan müddət ərzində atalarımızın təyinatları bizi ayırır, yeni təyinatları isə qovuşdururdu. Necə olurdusa, qovuşan kimi dostlaşır, ayrılarda isə bir-birimizi axtarmırdıq. Universitet vaxtlarında və sonrasında da gedişat dəyişmədi.

Onunla münasibətimizi qəlizləşdirən də budur. Bir-birimizi dost olaraq görsek də, dost kimi qalacaq bağlarımız yoxdur. Görünməz bağlar, sadəcə, bir-birimizi itirməməyə, getdiyimiz yerlərə digərini dartmağa kömək edir.

“Maksimum üç ilin tamamında görüşməliydik, – deyir Baho. – Evliliyin mane oldu, bağlarımızı qopardı. Ayrılmısan deyə görüşə bilirik”.

O gələndə adətən pivə pleylistimi dinləyirik. Pleylistlər həyatla paralel dəyişirlər. Tələbə olanda inqilabi folklor, proqressiv rok dinləyərdik, indi isə “*Lambchop*” oxuyur, “*Life is a little tragedy*” və ona oxşar digər mahnılar. Baho maşın sürür deyə birini, bəzən ikisini içir, mən qurtaran butulka ilə qapaq açmağa öyrəşmişəm. Onun üçün sudan fərqlənmirəm. Suyu da nə qədər pivə töksən, keflənməz. Mürgüləyəndə demişdi bunu. Uşaqlıqdan belədir, yuxulu olanda boş-boş danışır. Dilinə söz düşən adamdır. Hər dəfə məni su ilə əlaqələndirən bir şey deyib öz-özünə gülür.

– Su elə şeydi ki, hər yerə girə bilər.

– Hər yerə girə bilər, amma baxır hara.

– Sən hara istəsən, ora. Suyun girə bilməyəcəyi bir yer də mənə.

– Düzdü, hər yerə girə bilər.

Pivəsindən bir qurtum içib yutubdan “Entropiya: kainatın mexaniki qanunları və termodinamika” adlı sənədli film açır. Mahnını saxlayıram. Birlikdə yeni şeylər öyrənirik. Sənədli film bitəndə:

– Entropiya, – deyir, – başa düşdün nə deməkdi?

Yanıma dağınıq halda yığıdığım pivə butulkalarını göstərdim.

– Hər sistem məhv olmağa meyillidi. Bilirsən nə deməkdi bu? Yeni yeni sistem qurmuşuq, neçə aydı sən bütün günü içirsən, mən isə axşamlar sənə qoşuluram. Amma bir gün bu da dağılacaq. Yenə ayrı düşəcəyik. Amma bağlarımız imkan verməyəcək qopacaq. Gözlənilməz bir şey baş verməsə, uzağı üç ilə görüşəcəyik.

– Hmm...

– Məncə, çoxdan vaxtı yetişib. Evlənməsən, normal gedişatla getsək, indilərdə ayrılmalıydıq. Sənin evə qapanmağın mane olur. Görünməz tellərin gücü itir burda.

– Hmm...

– İkimiz də hərəkətdə olmalıyıq. Birimiz qabağa keçməlidir ki, digərini yanına dartsın. Özümə yer edim, sənin üçün də düzüb-qoşacam deyirlər ha, bax elə. Neçə ildi pivə daşıyıram. Artıq həyatımda dəyişiklik etmək istəyirəm. Səndən qopsam, yeni bir mərhələyə keçəcəm. Sən də həmçinin. Nə vaxt çıxırsan burdan?

– Bilmirəm. Çıxmaq üçün səbəbim yoxdu, – deyirəm. Dinləmir, yəqin ki, səsım qulağına çatmamış yoxa çıxıb. Üzü mənə tərəf olsa da, uzağa baxaraq sözünə davam edir. Mən də

onu dinləmirəm. Yaşadığım mənzili düşünürəm: bura gələnlər bir-bir həyatımdan çıxır, tək mənə özünə saxlayır. Sabina aylardır makiyaj etmirdi, çıxanda bəzənmişdi. Baho necə gedəcək? Bəlkə də, pivə içməyi tərgidib gedər. Onları sevdiyi məşğuliyyətlərdən soyudan nədir? Mənzil, musiqilərim, ya mən? Bilmirəm.

Bahəddinin bu söhbəti bir butulka içəndən sonra etməsi xətrimə deyir. Dörd, ya beş butulka içsə, boş-boş danışır deyərdim.

– Xatirələr, – deyirəm, – xətrimə deyir. Sən də gedəcəksən və tək Sabinanın deyil, sənə xatirələrin də xətrimə deyəcək.

– Pivələrlə onları basdır, – deyir. Əşyalara bağlılığımı, hər şeyə mənə yüklədiyimi dönə-dönə vurğulayır. Sabinanı xatırladan nə varsa gözümün önündən getsələr, onu unuda biləcəyimi deyir. Etiraz edirəm, dinləmir. Butulkaları evin bir küncündən yığmağı təklif edir. – Yetərinçə içsən, evdə heç bir əşya qalmaz, butulkalar bütün xatirələrin üstünü örtər.

– Dost məsləhətinə oxşamır bu.

– Dost məsləhəti acı olar, – deyib vaxtı keçmiş pivəni ağzını büzüşdürərək içir.

Tualetə gedirəm, yenilərini içə bilim deyər içdiklərimi boşaldıram. Qayıdanda divanın ətrafına, jurnal masasının üstünə qoyduğum pivə butulkalarını qonaq otağının küncündən sıra ilə yığdığını görürəm. Qapıya söykənirəm. Orada eləcə durub Bahonun butulka düzməyini izləyirəm. İşini bitirəndə mənə baxır. Ona baxmıram, baxışımı yayındırıram.

– Butulkalar bu divanı evdən çıxaranda – tək divanı da yox, digər əşyaları, axırda səni – onda xatirələr qalmayacaq.

“Bəlkə də”, – deyirəm içimdə. Təkrar-təkrar deyirəm. “Bəlkə də”.

Aylardır dayanmadan butulka düzürəm. Əvvəlcə uzununa, sonra eninə. Butulkalar yaşadığım mənzili doldurur. Qonaq otağından yataq otağına doğru irəlilədikcə xatirələrimin üstündən xətt çəkirlər. Qonaq otağında təkçə masa qalıb, yataq otağında yataq. Otaqları bir-birinə dörd butulka enindəki cığırılar bağlayır. Bir gün mənə yer qalmayacaq. Cığırılar bağlandıqdan sonra bu mənzili butulkalara təhvil verib gedəcəm.